

All makt åt Tegnell – vår statsepidemiolog

En studie av hur Anders Tegnell beskrivits och vilka roller han tilldelats i Aftonbladet och Dagens Nyheters coronarapportering.

Jesper Ahlcrona och Wilma Granström*

Landsfader eller ensam hjälte i en cowboyfilm. På kort tid har Anders Tegnell gått från doldis till kändis när han personifierat den svenska coronastrategin. Dagligen har statsepidemiologen figurerat i nyhetsflödet och beskrivningarna som till en början var positiva och hyllande, blev senare negativa och ifrågasättande.

Anders Tegnell har varit den centrala talespersonen för Folkhälsomyndigheten som tillsammans med regeringen ska leda landet genom krisen. Statsepidemiologen har fått en kultstatus som sällan tidigare skådats hos en myndighetsperson. Han har inte bara deltagit i intervjuer som handlar om smittspridningen utan även porträtterats i reportage i flera av Sveriges största tidningar, varit sommarvärd i radions P1 och deltagit i tv-programmet *Skavlan*.

* Jesper Ahlcrona och Wilma Granström studerar på journalistikprogrammet vid JMG, Göteborgs universitet.

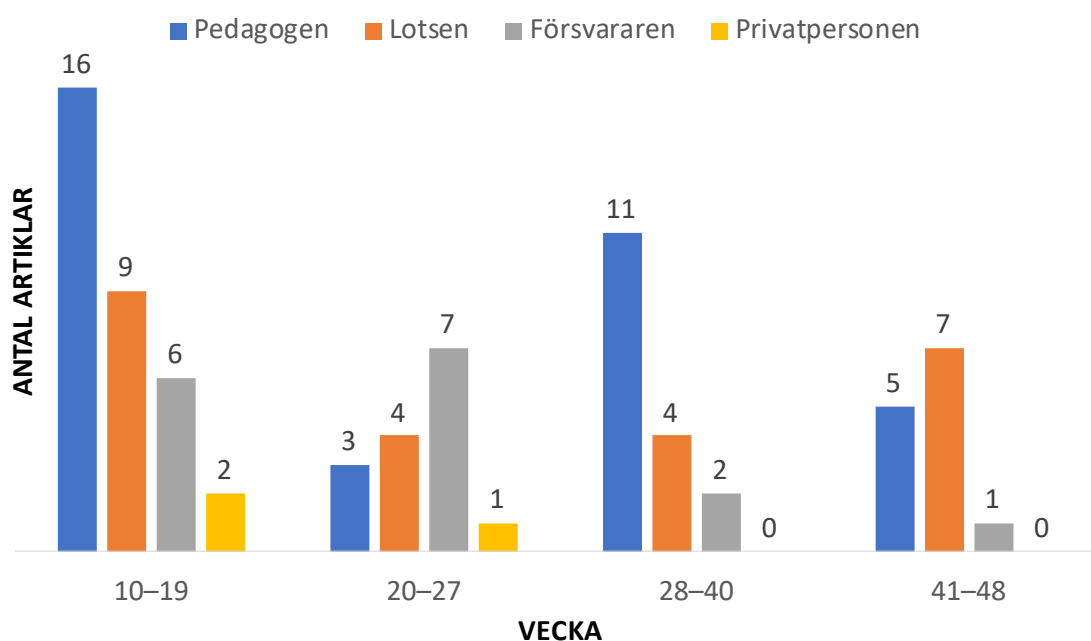
För att ta reda på hur mediernas konstruktion av statsepidemiologen tagit form under coronapandemin har vi genomfört en studie för att se vilka roller han har tilldelats. Genom en textanalys av 99 nyhetsartiklar från *Aftonbladet* och *Dagens Nyheter* mellan den 2 mars och den 29 november kom vi fram till att mediekonstruktionen av Anders Tegnell vilar på två ben – gestaltningar och värderingar.

Gestaltningen bygger på hur han agerar eller beskrivs av andra aktörer. I vår studie utkristalliserades fyra roller: Pedagog, Lotsen, Försvararen och Privatpersonen. Den vanligaste rollen var Pedagog vilket innebar att statsepidemiologen fick förklara och beskriva smittspridningen. Den var mest framträdande under mars och april 2020 då kunskapen om pandemin var låg. Rollerna Lots och Försvarare förekom också frekvent, men under olika perioder. I rollen som Lots gav Anders Tegnell råd och rekommendationer för att vägleda landet genom krisen. Det var vanligast under pandemins första våg, mars till april, och inledningen av den andra vågen, oktober till november. Alltså när antalet nya intensivvårdade patienter med covid-19 ökade som mest.

I rollen som Försvarare ställdes statsepidemiologen till svars eller fick försvara sig själv eller myndigheten vilket var mest framträdande under början av sommaren när antal intensivvårdade patienter minskade. Den roll som överraskade mest, utifrån hans yrke som stats-epidemiolog, var Privatpersonen. Dessa artiklar hade kanske inte en uppenbar relevans för förmedlingen av samhällsnyttig information om coronaviruset. Han fick istället berätta om sig själv, sitt privatliv och hur

han upplevt kändisskapet vilket är ett tecken på att tidningarna såg ett värde i att berätta om honom när han stod utanför sin yrkesroll.

Figur 1. Hur frekvent Anders Tegnell förekommer i de fyra rollerna.

Utöver rollerna vilade mediekonstruktionen också på värderingar. Anders Tegnell och hans agerande utvärderades av andra som till exempel journalister, politiker och forskare. Med hjälp av stilistiska figurer bedömde och beskrev de honom till en början som till exempel ”hjälte” och ”landsfader”. Senare sker ett skifte till mer negativa och ifrågasättande beskrivningar som när Carl Bildt ansåg att Anders Tegnell ”borde få munkavle” och den tidigare statsepidemiologen Annika Linde sa att han ”blottar strupen”. Skiftet sker när Sveriges dödstal kopplat till covid-19 ökar i högre takt än i de andra länderna i Skandinavien.

Anders Tegnell har, som tidigare nämnt, fått personifiera Folkhälsomyndigheten och den svenska coronastrategin. Det går i linje med studiens resultat som visar att både gestaltningarna och beskrivningarna av Anders Tegnell är tydligt kopplade till pandemins utveckling. När antalet nya intensivvårdade patienter med covid-19 minskade fick han ta emot hyllningar och förklara samt vägleda i rollerna Pedagogen och Lotsen. På liknande sätt, när antalet patienter åter ökade, fick han ta emot kritik samt försvara sig själv och myndigheten i rollen som Försvaren.

Texten baserar sig på författarnas kandidatuppsats som kan hämtas här:

<https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/67553>